

จากหนูวิน หนูวาดถึงโนราเต็ม

ประพันธ์ เรื่องณรงค์

ตรงแผ่นหินอ่อน หน้า
บัวหรือที่เก็บกระดูกของโนรา
เต็มยอดศิลาป็นภาคใต้ ณ วัด
โลกสมานคุณ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา มีจารึกเป็น
คำกลอนระลึกถึงโนราชาว
จังหวัดตรังทำนองนี้ ด้วยคำ
ประพันธ์ของ ก. สรณรินทร์
หรือพระราชรัตนดิศก ดังนี้

โนราเต็มอายุ ๕๗ ปี มตะ
๓ ม.ศ. ๒๕๑๔
อันนายเต็มอ่องแสงเก่งไวยาหาร
ปฏิภาณกลอนศัพท์ขับค้ำขวัญ

๕๔ รุสมิแล

มโนที่ราชนำคนสำคัญ
พรสวรรค์สรรให้จึง ใต้เป็น
ถึงแก่กรรมก่อเศร้าเหล่าญาติมิตร
ผู้หมดสิทธิ์จะประสพตามพบเห็น
ธรรมสังเวชอาลัยวรรณเมื่อตอนเป็น
เดือนยี่เพ็ญศพขากพาจากกรุง
สืบเอ็ดมกราตมสมพรราชา
สองพันห้าร้อยสิบสี่พิธีมุ่ง
ทักษิณานุประทานหลักฐานปรุง
เพื่อพยุขวัญญาณผ่านเมืองแมน

วิปโยคยอกระบำชันนำหน้า
มโนที่ราเต็มตรึงที่ดั่งแลน
ถึงล่วงลับมลายชีพบับใจนแฟน
ผู้ทวงแทนหนูนสนองทางร้องรำ
อดีตเห็นเป็นแก้วหูได้รู้สึก
เสียงก้องกึกขายซึ่งตรึงอดีตจำ
อนาคตจะพบใครร้องไว้คว่ำ
เลิศล้ำนำปฏิภาณไวยาหารพราว

โนราเต็มยอดปฏิภาณกลอน
สด

ถึงแม้โนราเต็มจะสิ้นชีวิต
ไปแล้ว ๕๕ ปี แต่ชื่อเสียงของท่าน
ยังคงอยู่คู่กับวงการศิลปพื้นบ้าน
ภาคใต้ ท่านเป็นโนราคณะแรกที่มี
ความคิดริเริ่มเปลี่ยนแปลงวิธีการ
ใหม่ ๆ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับ
ความเจริญของบ้านเมือง เช่น นำเครื่อง
ขยายเสียงมาใช้เป็นโรงแรก และ
ถอดชุดโนราดั้งเดิมออกแล้วสวม

ชุดสากลแทน ส่วนผู้แสดงในโรง
เดิวกันซึ่งรำและร้องแบบดั้งเดิม
ก็ยังสวมเครื่องโนราแบบโบราณ
ที่โนราเต็มเด่นดังมากคือ ความ
เป็นผู้มีอัจฉริยอย่างเหลือล้นใน
การขับกลอนสด ด้วยปฏิภาณจับใจ
ผู้ฟังดังต้องมนต์สะกด ยิ่งได้ตอบ
ได้ในเชิงกลอนกับพราวนแมงกู่ใจ
แล้ว เรียกว่ากำหวัใจของผู้ชมไว้
ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการแสดง

โดยเฉพาะชาวตรังที่เกษม
โนราเต็มในงานเฉลิมพระชนม-
พรรษาและงานฉลองรัฐธรรมนูญ
หลายท่านยังจดจำบทกลอนที่ร้อง
กันติดปากหลายบท เช่น คราว
แข่งกับโนราเฟื่อง ต่างตอบได้
การมกกันดังนี้

โนราเฟื่อง: “ถ้าแพ่ลูกเต็ม
งานเหลิมไม่รำ”

โนราเต็ม: “ถ้าแพ่ลูกเฟื่อง
ถอดเครื่องจำหน้า”

คราวแข่งกับโนราวันพ่อของ
หนูวินหนูวาด โนราเต็มยังฝาก
กลอนเกี้ยวโนราสองสาวพี่น้อง
และต่อมาได้เป็นศรีภรรยาว่า “ไม่
เกรงใจพ่อคาโนราวัน จะเอามัน
ให้ขาดทั้งวาดวัน”

โนรารุ่นต่อมาพยายามเอา
อย่างโนราเต็ม แต่ก็ไม่สามารถ

โนราทภูวิน

ทำได้ นั่นคือ ความเป็นผู้มีปฏิกาณ
กวี และในที่สุดเมื่อไม่สามารถ
เอาอย่างได้ โนราหลายโรงใน
ปัจจุบันจึงหันมาใช้ดนตรีลูกทุ่ง
ช่วย พ่อเรียกกร้องให้ผู้ชมสนใจ
ได้นั่ง

ปัจจุบันลูกศิษย์ลูกหาของ
โนราเดิมยังคงแสดงไปตามจังหวัด
ต่าง ๆ และยังใช้นามโนราเดิม
เป็นชื่อคณะ อย่างไรก็ตามความ
ยิ่งใหญ่หรือความนิยมของมหาชน
ภาคใต้ที่มีต่อโนราโรงนี้เป็นเพียง
รอยอดีตเสียแล้ว ยากที่จะหวน
กลับคืนมา

พบแต่หนูวินที่หาดใหญ่
เมื่อพูดถึงโนราเดิมแล้ว ผู้ที่
เกี่ยวข้องกับโนราเดิมมากที่สุด
ก็คือสองศรีภรรยาของท่าน ได้แก่
หนูวินและหนูวาดขอดโนราหญิง
ปัจจุบันได้เลิกสาการแสดงแล้ว
หนูวินผู้พี่ยังคงควบคุมคณะอยู่บ้าง
แต่ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบุตร

หลาน ณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา ส่วนหนูวาดผู้น้องไปอยู่กับ
บุตรสาวและบุตรเขย ณ กรุงเทพฯ

ณ บ้านของทายาทโนราเดิม
หลังตลาดสดอำเภอหาดใหญ่ ผู้
เขียนได้พบกับหนูวิน ปัจจุบันอายุ
๖๑ ปี เธอมีรูปร่างท้วม ผิวขาว
ใบหน้ายังอิมเอิบมีรอยแห่งความ
สวยงามของนางเอกโนรายังให้
เห็นอยู่ ปัจจุบันหนูวินอยู่กับบุตร
สาวและบุตรเขย พร้อมกับมารดา
อย่างมีความสุข อดีตขอดโนรา
หญิงได้เล่าถึงชีวิตเธอที่เกี่ยวข้อง
กับสามีและน้องสาวตลอดจน
คิดปิ่นอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

ทายาทโนราวัน

ฉันชื่อหนูวิน อ่องแสง เกิดที่
อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรี-
ธรรมราช พ่อชื่อโนราวัน มีลูกสาว
๒ คน คือฉันกับหนูวาด อายุพี่น้อง
ต่างกัน ๕ ปี ต่อมาพ่อได้แม่ช้อง
เป็นเมียใหม่ และมีลูกชายชื่อถาวร

ถาวรก็รำโนราแสดงเป็นพระเอก
เวลานี้ก็เสียชีวิตไปแล้ว พ่อมีเมีย
ถึง ๑๒ คน แม่ของฉันเป็นคนที่ ๗
ส่วนลูก ๆ มีเพียง ๓ คน ดังที่
เล่ามา

พ่อหัดโนราให้ตั้งแต่ฉันอายุ
๑๑ ปี ส่วนหนูวาดตอนนั้นยังไม่ได้
หัด ฉันไม่ได้เข้าโรงเรียนเรียน
หนังสือ เริ่มด้นก็แสดงโนรา มี
ชื่อเสียงแล้วออกไปรำหน้าโรง
ก็มีคนให้เงินให้ทองมากมาย พ่อ
เลยบอกว่าย่าเรียนหนังสือเลข
รำโนราดีกว่า พ่อนำฉันไปแสดง
ตามที่ต่าง ๆ หลายจังหวัด

ตอนแรก ๆ ฉันหัดตีเครื่อง
ดนตรีโนราก่อน ดีได้ทุกสิ่งตั้งแต่
โหม่ง ทับ กลอง พ่อเห็นว่าฉันตี
เครื่องเก่งแล้วเลยให้รำโนรา พอ
ไม่นานเท่าไรน้องสาวก็หัดด้วย
พอรุ่นสาวขึ้นทำให้เราสองพี่น้อง
มีชื่อเสียงดังมาก คนก็ล้อแต่หนูวิน
และหนูวาด พูดถึงโนราหญิงแล้ว
ฉันและน้องมีชื่อเสียงก่อนผู้อื่น
แม่สมัยนั้นจะมีโนราหญิงชื่อกลาด
รำก่อนฉัน แต่ก็ไม่ดังเท่าหนูวิน
หนูวาด เราสองพี่น้องแข่งกับใคร
ที่ไหนก็ได้รับชัยชนะที่นั่น เวลา
นั้นพ่อหรือโนราวันเลิกแสดงแล้ว
แต่บางเวลาก็ออกมาทำบทกัน ๓
คนพ่อลูก

พบกับโนราเดิม

โนราที่นครศรีธรรมราช
ขณะนั้นมีหลายโรง เช่น โนรา
ท่านยอดนายโรงเป็นพระสงฆ์
แต่หัดลูกศิษย์ให้เล่นโนรา โนรา
อื่น ๆ เห็นว่าสู้โรงหนูวินหนูวาด
ไม่ได้แล้ว เลยไปรับที่เดิมมาจาก
เมืองตรัง เราแข่งกัน ปรากฏว่า
ผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ บางที่แก

ก็แพ้ฉันคิด ๆ กัน บางทีฉันก็แพ้
แกคิด ๆ กัน การตัดสินใจว่าใครใด
ชนะนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ชมเป็น
หลัก

ฉันขอเล่าประวัติที่เดิม
ตรงนี้ก่อนว่า แกเป็นชาวเมืองตรัง
บ้านเกิดอยู่ที่ตำบลเขาวิเศษ อำเภอ
สิเกา จังหวัดตรัง พ่อชื่อโนราคัง
มีลูกชาย ๒ คน คือ โนราเดิมกับ
โนราคั้ง พ่อของแกกับพ่อของฉัน
เคยแข่งโนรากันมาก่อน ต่อมารุ่น
ลูกก็แข่งกันอีก

โนราเดิมเรียนหนังสือจบ
ชั้น ม.๔ แล้วออกไปเป็นเสมียน
ที่ว่าการอำเภอ ต่อมาโนราเดิม
ลาออกจากงานเพื่อไปช่วยน้องรำ
โนรา ตอนนั้นโนราเมืองตรังที่
ดัง ๆ ได้แก่ โนราเฟื่องกับโนรา
แป้น โนราแป้นเป็นเกลอกับพ่อฉัน
ด้วย ส่วนโนราหญิงมีโนราประดับ
สังวาลย์ ชาวอำเภอหลังสวน
จังหวัดชุมพร แต่เป็นโนรารุ่นหลัง
ฉัน และเคยแข่งกันหลายหน

ฉันและพี่เดิมแข่งกัน ๕๐
กว่าครั้ง พอแข่งกันไปแข่งกันมา
พี่เดิมก็ชักชอบฉัน แต่ตอนนั้น
ฉันยังไม่รู้ตัว พี่เดิมมีเมียมาก ตอน
ที่มาชอบฉันก็ยังพาเมีย ๒ คน
มาด้วย คนหนึ่งชื่อนี้ เป็นน้องสาว
นายด่านอำเภอกันตัง อีกคนหนึ่ง
ชื่อหนูพาเป็นชาวทุ่งสง ทั้งสองคน
ไม่ได้เป็นโนรา พี่เดิมส่งจดหมาย
มาถึงฉัน ฉันไม่ตอบเพราะเกรงจะ
ทำลายชื่อเสียงฉัน หนูเองซึ่งอยู่
ในคณะของฉันบอกว่าตอบให้พี่เดิม
สักครั้งเถอะ แต่ฉันก็ยังใจแข็ง
พี่เดิมยังอ่อนวอน คือส่งจดหมาย
มาอีกและบอกว่าถ้าได้แต่งงาน
กับฉันแล้ว เมียเก่าจะทิ้งให้หมด

ส่วนพิธีแต่งงานจะทำให้เอิกเกริก
สมกับต่างคนต่างมีชื่อเสียง หนู
นองเลยทำให้ฉันสองตอบไปสัก
ฉบับดูซิว่าจะพันปรีอ พี่เดิมก็อ่อน
วอนมาเรื่อย ๆ ในที่สุดฉันก็ถอด
สงสารไม่ได้ เลยตอบไปหนึ่งฉบับ
ว่าอย่ามาชอบฉันเลยเพราะพี่เดิม
มีเมียอยู่แล้ว ต่อมาฉันได้รับจด-
หมายแกอีกว่าเมียที่มีอยู่แล้วนั้น
ไม่ใช่เมียแท้ หนูวินต่างหากที่เป็น
เมียแท้ ถ้าได้แต่งงานกันแล้ว เรา
จะรวมโนราเป็นโรงเดียวกัน หลัง
จากร้าที่วัดชะเมา เสร็จแล้วน้ำจะ
นำขันหมากมาหมั้นแน่นอน สาเหตุ
ที่แกเรียกตัวเองว่าน้ำเพราะแก่
กว่าฉัน ๑๑ ปี ตอนนั้นฉันรูปร่าง
เี้ยด (ร่างเล็ก) เดินตามหลัง
เหมือนพ่อกับลูก

จากสองโรงเป็นโรงเดียว
ตอนนั้นพี่เดิมไปพักอยู่ที่
บ้านผู้แทนเจ้า จักร์สเนตร เพื่อจะ
หาทางมาสู่ขอฉัน ตอนแรกให้เด็ก

โนรามาทาบทามก่อน ว่าแกจะมา
หมั้นจะตกลงหรือไม่ ถ้าฉันไม่
ตกลง แกจะบดสีคน ฉันก็บอกว่า
ให้มาถามพ่อก่อน จากนั้นกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน และผู้แทนอีกคนที่พ่อ
เกรงใจก็มาพบพ่อ ตอนนั้นฉัน
อยู่กับแม่เลี้ยงที่บ้านท่าแพ นคร
ศรีธรรมราช ฉันจำได้ว่าอีกหนึ่งวัน
ที่หนูวาจะแต่งงานกับหนังเขียว
วันนั้นฉันกำลังนั่งบดแป้งทำขนม
พวกผู้ใหญ่ที่มาหมั้นฉันก็มาถึง
พ่อถามฉันว่าพันปรีอ โนราเดิม
จะมาขอลูก ฉันก็บอกว่าสุดแล้ว
แต่พ่อ เลยตกลงรับหมั้นด้วยเงิน
๕๐๐ บาท ก็มากแล้วสำหรับสมัย
นั้น พอหมั้นกันแล้วก็ยังมีขันหมาก
ที่เขารับโนราอีก ๒ ขัน เลยเที่ยว
รำต่อ ส่วนพี่เดิมก็โฆษณาไปทั่ว
เมืองนครว่าหนูวินเป็นคู่หมั้นผม
แล้ว เพราะแกกลัวผู้ชายจะมาขอ
ฉันอีก

ฉันแต่งงานเมื่ออายุ ๒๒ ปี

จากนั้นก็รวมเป็นโรงเดียวกันกับ
พีเดียม อยู่มา ๒ ปี โนราตั้งก็ถึง
แก่ความตาย ตอนนั้นฉันเริ่มท้อง
ลูกคนแรก ส่วนการแสดงของเรา
ก็เด่นและดังมากขึ้น เราرباحัน
หมากโนราทักันไม่หยุดหย่อน ค่า
ราคาโรงตอนนั้นเพียง ๒๕-๕๐
บาท ถ้าเป็นสมัยนี้ตกถึง ๔,๕๐๐-
๕,๐๐๐ บาท

ถ้าพีไม่รัก พีไม่ซึกให้ผิว

ตอนนั้นหนูวาดหย่ากับหนัง
เขียวเมืองนคร แล้วมาอยู่ที่บ้าน
พ่อ ฉันเห็นว่าน้องมีความลำบาก
เลยชวนให้มาอยู่ด้วยกัน ตอนแรก
พีเดียมไม่เห็นด้วยและไม่อยากให้
มาอยู่ แต่ฉันอ่อนวอนว่าถึงอย่างไร
ก็สงสารน้อง เพราะเรามีสองคน
พี่น้องเท่านั้น ฉันอ่อนวอนรบเร้า
แกถึง ๓ ครั้ง ภายหลังจึงยอมให้
ไปรับหนูวาดมาอยู่ด้วย เมื่อน้อง
มาอยู่ด้วยแล้วก็เกิดสนิทสนมและ
ในที่สุดก็ชอบพอกับพีเดียม จากนั้น
เราได้แสดงโนราทักัน ๓ คน ก็ยังมี
ชื่อเสียงมากขึ้น พีเดียมแต่งกลอน
ให้เราพี่น้องได้ตอบกันเป็นที่จับใจ
ผู้ชม อย่างที่ฉันจำได้จนเดี๋ยวนี้
ที่ว่า

หนูวิน: ถ้าพีไม่รัก พีไม่ซึก
ให้ผิว

หนูวาด: เรื่องดีเรื่องชั่ว เรื่อง
ผิวถูกไม่ແหลง

หนูวิน: ความจริงเรื่องนี้
น้องพีรู้แจ้ง

หนูวาด: หมิงเที่ยวรำทุกแห่ง
หมิงเที่ยวแจ่งกูทุกหน

ตอนแรกพวกญาติเขาโกรธ
พีเดียมว่าเขาเมียง ๒ คน ทั้งพี่น้อง
เลยหาว่าแกเป็นคนไม่ดี ส่วนฉัน
เองก็เหมือนกัน ตอนแรกพี่น้อง

ก็รังเกียจและเกรงว่าฉันจะเป็น
หม้าย เพราะพีเดียมเจ้าชู้มีเมียมาก
ซึ่งยังเล่นการพนัน กินเหล้า บ้า
ผู้หญิง แต่พอพีเดียมมาแต่งงาน
กับฉันแล้ว ปรากฏว่าแกทั้งของ
ไม่ดีทั้งหมด และคิดแต่จะตั้งตัว
สร้างหลักสร้างฐาน แกว่าเมียคน
ก่อน ๆ ไม่มีอาชีพเหมือนกัน บาง
คนอยู่เพียง ๒-๓ เดือนเท่านั้น
ที่อยู่ได้ถึงปีก็นับว่าเก่งแล้ว สำหรับ
ฉันและหนูวาดนั้นแกร็กมากและ
ให้ความยุติธรรมเท่ากัน นั่นเอง
ก็มีความรักน้องอยู่แล้ว ก็เลยอยู่
กันได้อย่างมีความสุข จนกระทั่ง
พีเดียมถึงแก่ความตายเมื่ออายุ ๕๗
ปี เราอยู่ด้วยกันถึง ๓๐ ปี

เลิกเป็นนางเอกเพราะอ้วน
เกินไป

ตามที่เล่าให้ฟังว่าทกลอน
ที่ฉันและน้องขับนั้น ส่วนใหญ่
พีเดียมเขียนให้ ฉันและน้องจำเร็ว
มาก เมื่อออกมาหน้าม่านแล้วคน
ชอบมากไม่ว่าจะรำหรือร้อง ส่วน
มากหนูวาดรำคนเดียวก่อนแล้ว
เข้าฉาก จากนั้นฉันออกแล้วก็ปราย
หน้าจากเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วเรียก
หนูวาดออกมาทำทได้กลอนกัน
ตรงโต๊กกลอนกันนี่คนเฒ่าคนแก่
ชอบเหลือเกิน เดียวนี้ก็ยังขอร้อง
ให้ได้กันอีก แต่หนูวาดไม่อยากรำ
เสียแล้ว บางครั้งเขาให้เงินก็คืน
เขาไป เพราะแกอ้วนรำไม่ไหว
พูดถึงน้ำเสียงเวลาขับโนรานั้น
ฉันเสียใจคิดว่าหนูวาด หนูวาดนั้น
ลิ้นออกจะเต็มปากเลยฟังไม่ชัด
ถ้อยชัดคำนัก

สมัยก่อนหลังจากแต่งงาน
แล้ว ฉันเป็นนางเอกโนราเรื่อยมา
จนพีเดียมแก่ คนดูเลยบอกว่า “เดิม

เหอเปลี่ยนพระเอกได้แล้ว” พีเดียม
จึงให้ลูกศิษย์เป็นพระเอกแทน
ตอนแรกให้โนราปริษา พอน้องซา
ออกไปตั้งโรงใหม่ ก็มีโนรายก
มาเป็นพระเอกต่อ ถัดจากนั้นก็
เป็นโนราดาวรน้องชายต่างแม่ของฉัน
ปรากฏพระเอกยังเปลี่ยนต่อ ๆ
กันอีก รวมแล้วถึง ๗ คน แต่นาง
เอกคือฉันยังยืนโรงและมาเปลี่ยน
เมื่อน้องอ้วนเกินไป พูดถึงเรื่อง
ที่เล่นนั้น พีเดียมแกแต่งเอง แกซื้อ
หนังสือมาอ่านก่อน พอเห็นแนว
บางอย่างแล้วแกก็คัดแปลงขึ้นใหม่
แกแต่งเรื่องดีมาก ที่ฉันชอบดู เช่น
เรื่องสินวิวาท มหาเล็กผู้ซื่อสัตย์
ลูกแก้วเมียขวยผัว ตอนนั้นลูกสาวฉัน
ชื่อแหวตา แสดงเป็นลูก คนชอบ
บทโศกของแหวตามาก จนพูดว่า
คืนนี้อย่าลืมเอาผ้าเช็ดหน้าไปอีก
ไปร้องให้กับลูกสาวโนราเดิม เวลา
นี้แหวตาทำงานที่ชุมสายโทรศัพท์
อำเภอหาดใหญ่

สมัยนี้ถ้าพีเดียมยังไม่ตาย
ถึงจะรำหรือร้องไม่ไหวแล้ว แก
คงได้แต่งเรื่องให้ลูกศิษย์เล่น เรื่อง
ที่โนราเดิมเขียนนั้นบอกไว้อย่าง
ละเอียดไม่ว่าจะเป็นบทขับ บทพูด
ส่วนบทกลอนที่เขียนให้ฉันและ
หนูวาด มักเป็นกลอนหนึ่งตะลุง
ว่ากันได้ดีตลอดโดยไม่ต้องพูดเจรจา
ก็ฟังกันเข้าใจและดีใจ

มองโนราปัจจุบัน

เสียตายเดี๋ยวนี้โนรากลายเป็น
วงดนตรีลูกทุ่ง คนขับกลอน
ก็หายาก สมัยนั้นพีเดียมและพราน
แมงพอกออกมาหน้าโรง รับรองว่า
คนดูต้องวิ่งกันเข้ามาฟัง เพราะ
อยากฟังการได้กลอนสดอย่างถึงใจ
พระเดชพระคุณ ฉันและหนูวาด

ภาพถ่ายที่สถานวิทยุ กองพล ป.ต.อ. เมื่อมโนที่ราเดิม (นั่งซ้ายสุด)
มาราที่กรุงเทพ ฯ (งานวันสารท) ปีแรก

จัดรายการแสดงในที่ต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปจนกระทั่งมีรายได้มากขึ้นตามลำดับต่อมาที่เดิมได้ซื้อบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเอง ส่วนลูก ๆ ๖ คน ก็อถูกลิ้น ๒ คน ลูกหนูวาด ๔ คน ที่เดิมไม่ยอมให้หัดโนรา แกให้เรียนหนังสือและรับราชการ ที่เดิมบอกว่าโนราพาตัวแกรอดก็พอแล้ว สมัยรุ่นลูกอย่าไปหวังอย่างนี้เลย นับว่าเกิดถูกเหมือนกัน

ว่ากันที่จริงแล้วฉันไม่ใช่ลูกอาชีพโนรา แต่สมัยนี้จะหา รายได้จากอาชีพโนรามาสร้างหลักฐานนั้นไม่ใช่ของง่าย ที่ที่เดิมทำได้สำเร็จก็เพราะเป็นสมัยก่อน

และเป็นความสามารถเฉพาะตัว อย่างดีเยี่ยม ทั้ง ๆ ที่เริ่มแรกแก เป็นคนหลักลอย มีเพียงกระบี่ ใบเดียวและพลอยเขาอยู่ แดมเป็น คนขี้เหล้า ขี้ยา และเจ้าชู้ แต่ ภายหลังแกทั้งสิ่งไม่ดีได้หมดสิ้น อุดสำห้สร้างเนื้อสร้างตัวจนประสบ ความสำเร็จ จนมีชื่อเสียงอยู่ทุก วันนี้

เหลือแต่ชื่อเสียง

จากคำบอกเล่าของหนูวิน ยอดโนราหญิงศรีภรรยาโนราเดิม จนถึงบรรทัดนี้ ทำให้เราได้ทราบ ชีวิตประวัติของยอดโนราภาคใต้ ที่ล่วงลับไปแล้วอย่างน่าภาคภูมิใจ ความเด่นดังของโนราเดิมตรงที่มี

ฝีปากคมคายและลีลาโวหารอัน จับใจ ยังไม่มีโนรารุ่นหลังโรงใด หลบหลยท่านได้เลย เกียรติประวัติ ของท่านจะอยู่ในความทรงจำแห่ง วงการศิลป์นพื้นบ้านภาคใต้อีกนาน เท่านาน สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบ คุณโนราหนูวินที่ให้ความกรุณา เล่าความหลังจากหนูวินหนูวาด ถึงโนราเดิม ดังที่ท่านได้อ่านมา โดยตลอด และก่อนจบ ขอฝาก บทกลอนของโนราเดิมที่เขยกล่าวไว้ว่า

"เมื่อตัวเราตายกลายเป็นผี นอกจากปากเจ็ดซี่ไม่มีไหร ถึงเพชรนิลจินดาไม่พาไป เอาไหรไม่รอดกอดมือตาย" □

